

Čtvrtek, 17. července 2014

P8_TA(2014)0011

Situace v Iráku**Usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. července 2014 o situaci v Iráku (2014/2716(RSP))**

(2016/C 224/06)

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Iráku, zejména na usnesení ze dne 27. února 2014 o situaci v Iráku ⁽¹⁾,
 - s ohledem na Dohodu o partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Iráckou republikou na straně druhé a na své usnesení ze dne 17. ledna 2013 o dohodě o partnerství a spolupráci mezi EU a Irákem ⁽²⁾,
 - s ohledem na závěry Rady pro zahraniční věci o Iráku, zejména na její závěry ze dne 23. června 2014,
 - s ohledem na prohlášení generálního tajemníka OSN o Iráku,
 - s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv z roku 1948,
 - s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech z roku 1966, jehož je Irák smluvní stranou,
 - s ohledem na pokyny EU na podporu a ochranu svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení přijaté dne 24. června 2013,
 - s ohledem na prohlášení místopředsedkyně Komise/vysoké představitelky pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku o Iráku,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 11. března 2014 o Saúdské Arábii, jejích vztazích s EU a její úloze na Blízkém východě a v severní Africe ⁽³⁾, své usnesení ze dne 24. března 2011 o vztazích Evropské unie s Radou pro spolupráci v Perském zálivu ⁽⁴⁾ a na své usnesení ze dne 3. dubna 2014 o strategii EU vůči Iránu ⁽⁵⁾,
 - s ohledem na čl. 123 odst. 2 a 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že Irák stále čelí závažným politickým, bezpečnostním a sociálně-ekonomickým problémům, a vzhledem k tomu, že politická scéna v této zemi je extrémně roztržena a zasažena násilím a sektářskou politikou, což vážně brání splnění legitimní touhy iráckého lidu po míru, prosperitě a skutečném přechodu k demokracii; vzhledem k tomu, že Irák čelí nejkrutější vlně násilí od roku 2008;
- B. vzhledem k tomu, že skupina Islámský stát (IS), která se odštěpila od džihádistické organizace al-Káida – a dříve si říkala Islámský stát v Iráku a Levantě (ISIL) –, dobyla některé oblasti na severozápadě Iráku, mj. i druhé největší irácké město Mosúl, a zahájila hromadné popravy iráckých občanů, zavedla velmi přísný výklad práva šaría, začala ničit šíitské, sufijské, sunnitské a křesťanské modlitebny a svatyně a dopouštět se dalších krutostí na civilním obyvatelstvu;
- C. vzhledem k tomu, že rozklad irácko-syrské hranice poskytl IS příležitost k posílení jeho přítomnosti v obou zemích; vzhledem k tomu, že zisky IS byly tolerovány nebo dokonce podporovány některými částmi zklamaného sunnitského obyvatelstva a bývalými členy strany Baas; vzhledem k tomu, že dne 29. června 2014 bylo sděleno, že IS vyhlásil „chalífát“ neboli „islámský stát“ na územích, která kontroluje v Iráku a v Sýrii, a vzhledem k tomu, že jeho představitel Abdú Bakr al Bagdádí se sám prohlásil za chalífa;

⁽¹⁾ Přijaté texty, P7_TA(2014)0171.⁽²⁾ Přijaté texty, P7_TA(2013)0023.⁽³⁾ Přijaté texty, P7_TA(2014)0207.⁽⁴⁾ Úř. věst. C 247 E, 17.8.2012, s. 1.⁽⁵⁾ Přijaté texty, P7_TA(2014)0339.

Čtvrtek, 17. července 2014

- D. vzhledem k tomu, že IS získal značné příjmy tím, že vydrancoval banky a podniky na územích, která má pod kontrolou, ovládl až šest ropných polí v Sýrii, včetně největšího syrského ropného zařízení, pole al-Omar, v blízkosti hranice s Irákem, a dostal finanční prostředky od bohatých dárců, zejména ze Saúdské Arábie, Kataru, Kuvajtu a Spojených arabských emirátů;
- E. vzhledem k tomu, že prudký vzestup IS jasně ukázal, jak vratké jsou schopnosti irácké armády a iráckých institucí, které jsou zdecimovány korupcí, sektářstvím a exkluzivistickou politikou vlády premiéra Nuriho al-Málikího, která vedla k tomu, že se od ní ve značné míře odvrátila sunnitská menšina i další menšiny v Iráku;
- F. vzhledem k tomu, že vojenské jednotky kurdské regionální vlády převzaly v polovině června 2014 kontrolu nad multietnickým městem Kirkúkem, čímž bylo po desetiletí sporné území bohaté na ropu začleněno do kurdské provincie, a vzhledem k tomu, že kurdská vláda oznámila plány na referendum mezi kurdským obyvatelstvem s cílem získat nezávislost na Iráku;
- G. vzhledem k tomu, že EU uznala zátěž, jíž podléhá kurdský region a kurdská regionální vláda, které přijímají velký počet vnitřně vysídlených osob;
- H. vzhledem k tomu, že dne 30. dubna 2014 se v Iráku konaly parlamentní volby, v nichž získal většinu blok premiéra Nuriho al-Málikího „Právní stát“; vzhledem k tomu, že úřadující vládě se nepodařilo vybudovat v Iráku inkluzivnější společnost; vzhledem k tomu, že existují rostoucí výzvy k tomu, aby se al-Málikí nesnažil o třetí funkční období ve funkci premiéra a aby byla místo toho vytvořena skutečně inkluzivní vláda; vzhledem k tomu, že šíitský náboženský vůdce Ajatolláh Sistání vyzval všech strany v Iráku, aby se urychleně shodly na takové vládě, nově zvolenému iráckému parlamentu se však zatím něco takového nepodařilo;
- I. vzhledem k tomu, že Spojené státy americké, Rusko a Íránská islámská republika poskytly vládě Iráku podporu; vzhledem k tomu, že prezident Íránu Hasan Rúhání vyjádřil ochotu spolupracovat s USA s cílem čelit hrozbě IS v Iráku, přičemž extrémistické sunnitské ozbrojené skupiny v regionu, včetně IS, získávaly v minulých letech ideologickou podporu od subjektů v Saúdské Arábii a některých zemích Perského zálivu;
- J. vzhledem k tomu, že stovky zahraničních bojovníků, včetně mnoha osob z členských států EU, se údajně podílejí na bojích na straně IS; vzhledem k tomu, že dotčené občany EU označily vlády příslušných členských států za bezpečnostní riziko;
- K. vzhledem k tomu, že podle Úřadu OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí (OCHA) se ve středním a severním Iráku nachází odhadem 1,2 milionu vnitřně vysídlených osob a přibližně 1,5 milionu lidí potřebuje humanitární pomoc; vzhledem k tomu, že s nástupem IS vznikla humanitární krize, konkrétně v podobě masového vysídlování civilního obyvatelstva; vzhledem k tomu, že se EU rozhodla zvýšit svou humanitární pomoc Iráku o 5 milionů EUR, které budou určeny na zajištění základní pomoci pro vysídlené osoby – finanční prostředky vyčleněné dosud v roce 2014 na humanitární pomoc Iráku tak dosáhnou výše 12 milionů EUR;
- L. vzhledem k tomu, že irácká ústava zaručuje všem občanům rovnost před zákonem spolu se „správnými, politickými, kulturními a vzdělávacími právy různých národností“; vzhledem k tomu, že irácká vláda nese odpovědnost za to, aby byla zaručena práva, kvalita života a bezpečnost veškerého obyvatelstva;
- M. vzhledem k tomu, že existují zprávy o cílených útocích na ženy a dívky v Iráku a o únosech, znásilněních a nucených sňatcích ze strany ozbrojenců organizace IS a jiných ozbrojených skupin; vzhledem k tomu, že podle zprávy organizace Human Rights Watch ze dne 12. července 2014 irácké bezpečnostní síly a milice spadající pod vládu za poslední měsíc zřejmě nezákonně popravily nejméně 255 vězňů patrně jako pomstu za zabíjení, jehož se dopustili bojovníci islámského státu,
- N. vzhledem k tomu, že až 10 000 lidí z převážně křesťanských komunit města Qaraqosh (známého také jako Al-Hamdáníja), historického syrského města, uprchlo dne 25. června 2014 ze svých domovů, poté co do blízkosti města dopadly minometné nálože; vzhledem k tomu, že podle odhadů opustila Irák od roku 2003 nejméně polovina jeho křesťanských obyvatel; vzhledem k tomu, že podle mise Open Doors International se počet křesťanů v Iráku značně snížil, a to z 1,2 milionu počátkem 90. let na 330 000 až 350 000 v současnosti;

Čtvrtek, 17. července 2014

1. vyjadřuje hluboké znepokojení nad rychle se zhoršující bezpečnostní situací v Iráku; důrazně odsuzuje útoky IS na irácké občany a irácký stát, při nichž dochází k hromadným popravám, zavádění velmi přísného výkladu práva šari'a, ničení modliteben a historického, kulturního a uměleckého dědictví regionu a k dalším krutostem; varuje, že extrémní antišitácké a antikřesťanské názory IS zvyšují nebezpečí masivního rozšíření sektářsky motivovaného zabíjení, pokud by byla IS ponechána moc nad územím, které obsadil, a kdyby své državy dále rozšiřoval;
2. rázně odsuzuje útoky zaměřené na civilní cíle, včetně nemocnic, škol a míst bohoslužeb, a využívání poprav a sexuálního násilí v konfliktu; zdůrazňuje, že pro pachatele těchto činů by neměla existovat beztrestnost; je hluboce znepokojen humanitární krizí a masivním vysídlováním civilního obyvatelstva;
3. podporuje irácké orgány v boji proti teroristickému počínání IS a dalším ozbrojeným/teroristickým skupinám, zdůrazňuje však, že akce v zájmu bezpečnosti musí jít ruku v ruce s dlouhodobým politickým řešením, na němž se budou podílet všechny složky irácké společnosti a v jehož rámci budou napravena oprávněně vytýkaná příkoří; dále zdůrazňuje, že při boji proti terorismu musí být respektována lidská práva a mezinárodní humanitární právo; naléhavě vyzývá irácké bezpečnostní síly, aby jednaly v souladu s mezinárodním a vnitrostátním právem a respektovaly závazky Iráku vyplývající z mezinárodních dohod o lidských právech a základních svobodách; vyzývá iráckou vládu a všechny politické vůdce, aby přijali nezbytná opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany všech osob v Iráku, zejména příslušníků ohrožených skupin a náboženských komunit;
4. bez výhrady odmítá a považuje za nelegitimní oznámení vedoucích představitelů IS o tom, že skupina zřídila v ovládaných oblastech chalífát, a odmítá představy o jakýchkoli jednostranných změnách mezinárodně uznaných hranic za použití síly, a zdůrazňuje, že je třeba dodržovat základní práva a svobody lidí v oblastech ovládaných IS;
5. zdůrazňuje, že na organizaci IS bylo uvaleno zbrojní embargo a že její majetek má být zmrazen na základě rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 1267 (1999) a 1989 (2011), a poukazuje na nutnost urychleného a účinného provedení těchto opatření;
6. domnívá se, že parlamentní volby v Iráku, které se uskutečnily dne 30. dubna 2014, jsou příležitostí k vytvoření skutečně reprezentativní vlády s agendou podporující začlenění; vítá zvolení nového mluvčího iráckého parlamentu dne 15. července 2014; naléhavě vyzývá všechny politické představitele, zejména premiéra Núrího Málíkího, aby zajistili naléhavé vytvoření vlády podporující začleňování; zdůrazňuje, že tato vláda by měla řádně reprezentovat politickou, náboženskou a etnickou rozmanitost irácké společnosti, s cílem zastavit krveprolití a roztříštěnost země;
7. vyzývá všechny regionální subjekty, aby přispěly k úsilí o prosazování bezpečnosti a stability v Iráku a aby zejména vybědly iráckou vládu k tomu, aby oslovila sunnitskou menšinu a reorganizovala armádu inkluzivním, nesektářským a nepartyzánským způsobem;
8. vyzývá všechny regionální subjekty, aby učinily vše, co je v jejich silách s cílem zastavit všechny činnosti oficiálních či soukromých institucí, které propagují a šíří extrémní islamistické ideologie v podobě slov a činů; vyzývá mezinárodní společenství, zejména EU, aby usnadnilo regionální dialog o problémech Blízkého východu a zahrnul do něj všechny významné strany, zejména Írán a Saúdskou Arábii;
9. zdůrazňuje, že by EU měla vyvinout komplexní politický přístup k regionu a zejména že je zapotřebí, aby Írán, Saúdská Arábie a ostatní státy Perského zálivu byly začleněny jakožto významní hráči do jakéhokoli úsilí o uklidnění situace v Sýrii a Iráku;
10. zdůrazňuje, že v této době krize je zapotřebí dodržovat lidská práva a základní svobody, zejména svobodu projevu a tisku a digitální svobody;
11. bere na vědomí oznámení referenda o nezávislosti ze strany kurdské regionální vlády; vyzývá však parlament a prezidenta iráckého Kurdistanu Masúda Barzáního, aby prosazovali inkluzivní postup při dodržování práv nekurdských menšin žijících v této provincii;

Čtvrtek, 17. července 2014

12. vyjadřuje znepokojení nad tím, že ke vzpouře skupiny IS se údajně připojily stovky zahraničních bojovníků, včetně občanů členských států EU; vyzývá dále k mezinárodní spolupráci s cílem přijmout vhodná právní opatření proti jakýmkoli jednotlivcům, kteří jsou podezřelí ze zapojení do teroristických akcí;
 13. vítá rozhodnutí EU ze dne 19. června 2014 zvýšit humanitární pomoc poskytovanou Iráku o 5 milionů EUR, které budou určeny na zajištění základní pomoci pro vysídlené osoby, čímž finanční prostředky vyčleněné na humanitární pomoc Iráku v roce 2014 dosáhnou výše 12 milionů EUR.
 14. znovu potvrzuje odhodlání EU posílit své vztahy s Irákem, mj. plněním dohody o partnerství a spolupráci mezi EU a Irákem; vyzývá Radu, aby i nadále pomáhala Iráku při prosazování demokracie, lidských práv, řádné správy věcí veřejných a právního státu, mimo jiné v návaznosti na zkušenosti a úspěchy mise EUJUST LEX-Iraq; podporuje také úsilí Asistenční mise OSN v Iráku a úsilí zvláštního zástupce generálního tajemníka OSN pro Irák napomáhat vládě Iráku v posilování jejích demokratických institucí a postupů, v prosazování právního státu, usnadňování regionálního dialogu, zlepšování poskytování základních služeb a zajišťování ochrany lidských práv;
 15. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předal místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Radě, Komisi, zvláštnímu zástupci EU pro lidská práva, vládám a parlamentům členských států, vládě a zákonodárnému sboru Iráku, regionální vládě Kurdistánu, generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů a Radě OSN pro lidská práva.
-